„ASOCIAȚIUNII“ SIBIIU

Anul al 61-lea
8 Pagini

EXEMPLARUL 10 LEI
axa poștală plătită in numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 283 Sâmbătă 14 Octombrie 1944
8 Pagini

ABONAMENTE
UNIVERSUL
PROVINCIA
Lei 700 pe 3 luni
Lei 1300 pe 6 luni
Lei 2500 pe 12 luni
CAPITALA
Lei 800 3 luni
Lei 1400 6 luni
Lei 2600 12 luni
AUTORITĂȚI
Lei 3500 pe an

UNIVERSUL

ABONAMENTE
U. LITERAR
6 luni 4 lei
12 luni 800 lei
U. COPIILOR 6 L
lei-12 L 900. RADIO
6 L. 600 lei-12 L 1000
Z. S[illegible] 6 L 600-12
L [illegible] VERSLIA 6 L
[illegible] 800 lei
SUFLET 6 L
320-12 L 600 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL“ S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACTIE: 3.30.15

DIRECTOR
ION LUGOSIANU

CEEACE N'AR FI TREBUIT SĂ SE INTÂMPLE

de I. LUGOSIANU

Sub titlul „Ceeace nu trebue să se mai repete”, confratele nostru „Graiul nou”, de Miercuri, a publicat un substanțial articol de fond, care merită să fie meditat de opinia noastră publică și de conducătorii ei. „Ceeace n'ar fi trebuit să se întâmple“ ar fi fost titlul, pe care — dacă ar fi fost scris de noi — l-am fi dat acestui articol, ale cărui consideratiuni le subscriem în întregime.

Este perfect adevărat că politica externă a României n'a corespuns imperativelor ei naționale. In general, România — Stat răsăritean — n'a atribuit în acțiunea ei diplomatică locul pe care i-l impuneau realitățile, răsăritului european, în care se înfigeau atât de adânc rădăcinile întregii ei istorii. Dar politica noastră externă n'a corespuns imperativelor ei naționale, mai ales în epoca dela 1936 până astăzi, când a luat o orientare opusă tradiției ei, instinctului ei popular, sentimentelor ei și intereselor ei permanente.

Ar fi trebuit să fie o dogmă pentru politica europeană, ca și pentru politica României, că adevărata primejdie pentru continent, ca și pentru țara noastră, era puterea explosivă a imperialismului german și a revizionismului auxiliarilor lui fascist și maghiar. Nu a fost un secret pentru nimeni, cari erau adevăratele intenții ale diplomației și armatei germane, cari s'au întregit întotdeauna una pe alta, războiul nefiind pentru Germania decât continuarea politicii prin alte mijloace, cum nu era un mister pentru nimeni, cari erau revendicările revizionismului maghiar.

Era un fapt de evidență că primejdia pentru noi vine dela apus, nu dela răsărit. Dobândirea puterii în Germania de către hitlerism trebuia să deschidă ochii celor mai miopi dintre oamenii politici, mai ales după 1936.

Un om cu o viziune europeană lucidă și-a dat seama de realitățile situației și a încercat, cu strălucire, cu talent și cu energie, să organizeze un baraj în calea expansiunii germane: a fost N. Titulescu. S'a străduit prin toate mijloacele să adapteze politica externă românească și intereselor ei adevărate și realităților europene; a crezut cu o adâncă convingere în foloasele securității colective; a dat un conținut efectiv înțelegerilor regionale de asistență mutuală; a luptat pentru organizarea unui sistem de apărare răsăriteană în Europa; a fost adversarul neînfricat al revizionismului; a afirmat mereu că revizuirea înseamnă războiu și a avut dreptate; a încercat — și era pe punctul de a isbuti — să încheie un pact de asistență cu Uniunea Sovietică. Titulescu a avut credincioși, admiratori și prieteni, Țara a crezut în politica lui și a urmat-o. Câtă vreme funcționarea normală a vieții constituționale n'a fost falsificată, Titulescu a fost ministrul de externe al guvernelor democratice.

Intensitatea cu care Titulescu a fost urît la Roma și la Berlin ne dă măsura vigoarei cu care a apărat interesele românești și europene.

Ziua de 29 August 1936, când Titulescu a fost demis pe chestiunea pactului de asistență cu Uniunea Sovietică, este ziua de mare doliu a istoriei noastre diplomatice contimporane. In ziua aceea ne-am pierdut virtual frontierele și am primit virtual dictatura.

Nu e o simplă întâmplare că Titulescu a fost gonit în lunile și în anul când se constituia Axa. Inchegarea acestei alianțe nefaste, care tăia Europa în două din punct de vedere strategic și politic, ne lipsia de orice contact cu Marile Puteri apusene apărătoare ale ordinei stabilite. Rămași singuri în fața imperialismului hitlerist și a revizionismului maghiar, cea mai simplă logică și cea mai elementară reacțiune de apărare trebuiau să ne îndemne să ne căutăm sprijinul la singura mare Putere, care încă dela acea epocă era amenințată de aceeași primejdie și care, ca și noi, voia menținerea ordinei europene existente.

Din nefericire, la acea dată, frânele guvernării României scăpau definitiv din mâinile celor cari ar fi putut realiza această politică.

Această eroare ireparabilă este ceeace n'ar fi trebuit să se întâmple. Ea ne-a dus la alianța absurdă cu cei cari voiau să ne revizuiască și ne-au revizuit frontierele.

O asemenea eroare nu trebue să se mai repete. Astăzi un echilibru nou se stabilește în lume. Suntem în funcțiune de noua structură a continentului și de noua orientare, pe care Națiunile Unite victorioase o vor da lumii întregi, în cursa ei viitoare spre libertate, ordine, prosperitate și pace.

In această formulă nouă de viață, locul nostru e precis determinat de așezarea noastră geografică și de evoluția evenimentelor istorice. Până când organizarea lumii viitoare, în care Uniunea Sovietică va ocupa un loc atât de considerabil, își va lua formele ei definitive, avem un statut, care conține toate premizele orientării noastre viitoare, în care o politică de sinceră și permanentă înțelegere cu Uniunea Sovietică se situează pe primul plan. Până la încheierea păcii, convenția noastră de armistițiu cu Națiunile Unite constitue legea noastră fundamentală. Ea nu conține numai modalitățile militare, potrivit cărora România își va întregi statutul ei teritorial în cadrul armistițiului, prin colaborarea armată pentru cauza comună. Ea e un program de guvernare în toate domeniile, care trebue aplicat cu strictețǎ, punctualitate și bună credință desăvârșită, fiindcă — lucrul trebue spus cu sinceritate și repetat cu stăruință — România învinsă trebue să-și redobândească încrederea deplină a Națiunilor Unite. O convenție internațională trebue să fie o creațiune continuă. Ea trebue să capete zilnic confirmarea substanțială a faptelor. In viața internațională, singurele dovezi de bună credință sunt realitățile permanent afirmate și verificate.

Un fapt considerabil este sângele vărsat azi împreună pentru victoria cauzei comune și pentru eliberarea Ardealului românesc, pentru care cad alături soldații sovietici și ai noștri. Față de obligația supremă a sângelui vărsat, celelalte îndatoriri ale armistițiului sunt mai mici și nu trebue să fie mai greu de executat.

Prin muncă încordată, prin seriozitate nedesmințită și loialitate totală, în executarea tuturor clauzelor armistițiului, politice, economice, financiare etc., vom isbuti să transformăm în realitate concretă acea politică de bune raporturi permanente cu Uniunea Republicilor Sovietice, care este pentru noi o necesitate vitală și care are încă de pe acum la temelia ei tovărășia de arme care desrobește astăzi pământul românesc al Transilvaniei.

ORGANIZAREA PĂCII EXPUSĂ DE D. ROOSEVELT

WASHINGTON 12 (Rador). — Președintele Roosevelt a făcut declarații presei, spunând, între altele, următoarele:

„Victoria noastră militară obținută cu atâta trudă împotriva inamicului, se apropie și de aceea este de două ori mai necesar ca să ne gândim la ceeace va fi pacea și să luăm măsurile necesare pentru a ne asigura că aceastǎ pace va fi dreaptă, sigură și durabilă.

Pentru propria noastră salvare, noi, cei din Statele Unite, trebue să cooperăm cu națiuni însuflețite de acelaș spirit pentru a asigura un sistem sănătos și echitabil de relații comerciale și economice între toate națiunile.

Un comerț internațional viguros și în plină desvoltare este indispensabil pentru un asemenea sistem. El nu poate fi realizat decât în măsura în care, în comun cu alte națiuni, înlăturăm barierele neeconomice ce au strangulat comerțul internațional după războiul mondial Nr. 1 și în care împiedicăm ivirea unor noui bariere”.

DUPĂ ELIBERAREA CLUJULUI

INALT ORDIN DE ZI PE ARMATĂ Nr. 2 DIN 11 OCTOMBRIE 1944

OSTAȘI,

După patru ani de robie și de cumplite suferințe, capitala Transilvaniei a fost eliberată.

Stindardele biruitoare ale armatelor aliate, române și sovietice, fâlfâie pe zidurile Clujului.

Prin vitejia ostașilor armatei sovietice aliata noastră și prin vitejia voastră, prin toate jertfele care ne-au asigurat biruința, România vede începutul dreptății pe care o așteaptă.

Aduc recunoștința țării aliaților noștri și regimentelor care au câștigat laurii izbândei în luptele pentru desrobirea Transilvaniei de Nord.

Alături de vitezele armate sovietice, porniți mai departe asaltul împotriva cotropitorilor de veacuri și despresurați de ei întregul pământ românesc al Ardealului.

Cu Dumnezeu înainte!

MIHAI

TRUPELE SOVIETICE ȘI ROMÂNE

CONTINUĂ INAINTAREA IN NORDUL TRANSILVANIEI

MARELE STAT MAJOR AL ARMATEI

COMUNICAT

ASUPRA OPERAȚIUNILOR DIN ZIUA DE 12 OCTOMBRIE 1944

In zona nord-est Cluj, trupele române, în legătură cu cele sovietice, atacând pe o ploaie torențială și pe un teren complet desfundat, au sdrobit dârzele rezistențe inamice și au cucerit importante înălțimi la sud-vest și sud-est Bonțida și est Mureșenii de Câmpie.

In zona Oradea, luptele continuă.

ORDINUL DE ZI AL MAREȘALULUI STALIN CĂTRE MAREȘALUL MALINOVSKI

Mareșalul Stalin a trimes Mareșalului Malinowski următorul ordin de zi:

Trupele frontului II Ucrainean, desvoltând cu succes ofensiva, au cucerit prin asalt, astăzi 11 Octombrie, orașul Cluj, capitala Transilvaniei.

In acelaș timp, trupele frontului, forțând râul Tisa, au cucerit orașul Seghed, mare centru economic, politic și administrativ al Ungariei.

In luptele pentru cucerirea orașelor Cluj și Seghed, s'au distins trupele generalului colonel Trofimenko, generalului locotenent Managarov, generalului locotenent Șlemin, generalului locotenent Goriacin, generalului locotenent Petrușevski, generalului maior Kolciuk, generalului maior Ostașenko, generalului maior Karlov, generalului maior Konev, colonelului Hohlov, colonelului Gușcin, colonelului Kostrakin, generalului maior Karamâșev, generalului maior Zdanovici, colonelului Burik, colonelului Dumaiev, colonelului Esin, colonelului Parfenov, colonelului Kovtun-Stankevici; artileriștii generalului colonel de artilerie Fomin, generalului maior de artilerie Lebedev, generalului maior de artilerie Alexeenko, generalului maior de artilerie Bobrovnikov, generalului maior de artilerie Popovici, colonelului Zâkov, colonelului Ivanov; tanchiștii generalului colonel al trupelor de tancuri Kurkin, colonelului Rumianțev, colonelului Stâzik, colonelului Brijinev; piloții generalului colonel de aviație Goriunov, generalului locotenent de aviație Ștepicev, generalului locotenent de aviație Podgornâi, generalului maior de aviație Kamanin, colonelului Gheibo, colonelului Blagoveșcinski; pionierii generalului locotenent al trupelor de geniu Tirlin, generalului maior al trupelor de geniu Ignatov, generalului maior al trupelor de geniu Tiulev, colonelului Ponimaș, colonelului Kalinicenko, colonelului Isaev, colonelului Nasonov, locotenentului colonel Pavlenko; transmisioniștii generalului locotenent al trupelor de transmisiuni Leonov, colonelului Agafonov, colonelului Egorov, colonelului Makarenko.

Pentru a marca victoria repurtată, formațiunile și unitățile care s'au distins cel mai mult în luptele pentru cucerirea orașelor Cluj și Seghed vor fi propuse a li se decerna denumirea „Cluj“ și „Seghed“ și pentru decorare cu ordine.

Astăzi, 11 Octombrie, la orele 22, capitala Patriei noastre, Moscova, va saluta, în numele Patriei, vitezele trupe ale Frontului II Ucrainean, care au cucerit orașele Cluj și Seghed — prin 20 salve de artilerie, trase de 224 de tunuri.

Pentru modul excelent în care au fost executate operațiunile militare, aduc mulțumiri trupelor de sub comanda Domniei Voastre, care au participat la luptele pentru eliberarea orașelor Cluj și Seghed.

Glorie veșnică eroilor care au căzut în luptele pentru libertatea și independența Patriei noastre!

Moarte cotropitorilor germani!

Comandantul Suprem
Mareșal al Uniunii
Sovietice
I. STALIN

11 Octombrie 1944.

TRUPELE SOVIETICE AU OCUPAT ORADEA

Moscova, 11 (Radio). — **Un ordin de zi al mareșalului Stalin anunță ocuparea orașului Oradea de către trupele sovietice.**

D. GENERAL AUREL ALDEA, MINISTRU DE INTERNE, VORBEȘTE PRESEI

Cum a fost desăvârșit actul istoric dela 23 August.—Pregătirea loviturii de stat.—Arestarea „mareșalului” Antonescu și a lui Mihai Antonescu

Intr'o convorbire avută cu reprezentanții presei, d. general Aurel Aldea, ministrul afacerilor interne, a dat următoarele lămuriri cu privire la actul istoric dela 23 August 1944:

„In 1941, în urma ordinului avut ca să cercetez pe miniștrii legionari și persoanele proeminente cari au săvârșit rebeliunea din Ianuarie 1941, în calitate de raportor, am alcătuit un dosar de vreo 340 pagini, în care a trebuit să stabilesc partea de vină a fiecăruia. Deosebit de aceasta, printr'un raport special, am pus în vedere generalului Antonescu partea lui mare de vină, prin faptul că s'a asociat, fără niciun fel de rezervă, cu legionarii, necontrolând activitatea lor și dând dovadă de o criză de autoritate, care l-a dus la rebeliunea din 1941. Ca rezultat, a fost îndepărtarea mea din armată, comunicată de ministrul de războı, pentru motivul că n'aș mai fi inspirat încredere generalului Antonescu, care, după decretul din acea vreme, era și capul oștirii.

In anii 1941—944 am căutat din răsputeri să înlocuesc guvernul dictatorial al mareșalului Antonescu cu ajutorul prietenilor și camarazilor mei, comandanți de mari unități și cu sprijinul d-lui Maniu, cu care am avut întrevederi. Am reușit să stabilesc un acord cu parte din capii oștirii și cu partidul politic, care reprezenta siguranța că, prin mijlocirea lui, vom putea ajunge la o lovitură de stat.

In 1944, la începutul lunii August, fiind informat de constituirea „Blocului” am venit în București, cu scopul de a grăbi răsturnarea regimului Antonescu. Ca unul care prezidasem comisia guvernului român ce a tratat la Odesa în 1940 cu comisia rusă, lichidarea chestiunilor ce-au decurs din cedarea Basarabiei, timp de cinci luni, prin relațiile amicale pe care le stabilisem cu autoritățile ruse, eram indicat, ca reprezentant al Blocului, să tratez încheerea unui armistițiu la Moscova. Din motive independente de voința și dorința mea, misiunea mea a fost depășită de evenimente.

Cum una din condițiile pentru reușita loviturii de stat era o ofensivă sovietică în Moldova de Nord, hotărârea persoanelor politice angajate în această lovitură, împreună cu ofiterii cari trebuiau s'o pregătească în armată, această lovitură a fost grăbită, fără a mai ține socoteală de reacțiunea inamicului care se găsea în țară. S'a contat, în primul rând, pe devotamentul desăvârșit al oștirii, care la ordinul Majestății Sale Regelui avea de îndeplinit greaua misiune de a lupta contra armatei germane, cu care era aliată și de a ceda, fără luptă, armatei sovietice întreg teritoriul, înlesnind astfel capturarea întregei armate germane de pe teritoriul Moldovei și Basarabiei.

Ultimele zile ale lunii August, care au precedat data de 23, au fost zile de consfătuiri ale persoanelor sortite să dea lovitura de stat, în care cuvântul hotărîtor îl avea M. S. Regele. Ziua de 23 August, salvatoare pentru țară, ne-a găsit cu o pregătire tehnică insuficientă, deoarece ordinele care trebuiau executate de unitățile din Capitală, nu erau date comandanților, de teama de a nu se produce vreo indiscreție. Lovitura era proectată pentru ziua de 26 August, când aveam speranța că puteam avea la discreția noastră pe mareșalul Antonescu, a cărui rămânere în libertate atrăgea, cu siguranță, intervenția armatei germane.

In dimineața zilei de 23 August, după un consiliu de miniștri, ale cărui hotărîri nu le aflasem încă, am luat cunoștință dela M. S. Regele că, în după amiaza acelei zile, urmau să se prezinte în audiență mareșalul Antonescu și Mihai Antonescu. După dejunul care a avut loc la Palat, și la care au participat d. general Sănătescu, d. Niculescu-Buzești, d. Mocsony-Stârcea și cu mine, a urmat o consfătuire în care s'au analizat motivele pentru care mareșalul Antonescu a cerut audiență M. S. Regelui. Noi am întrevăzut trei supoziții:

1) Demisia guvernului, pe care M. S. Regele ar fi acceptat-o imediat;

2) Continuarea războiului, în care caz trebuia să urmeze imediat arestarea mareșalului Antonescu;

3) Cererea pentru încheerea

(Continuare in pag. 3-a)

ARMATA ROȘIE

Clujul a fost eliberat...

Și pentru eliberarea lui a curs sânge... Sânge mult. Alături de jertfa soldatului român însemnăm aici cu adâncă piozitate și jertfa soldatului armatei roșii. Acest soldat își varsă azi sângele pentru idealul atât de mult visat al românimii de pretutindeni, Ardealul!

Până acum am purtat un războı care n'a fost al nostru. Azi purtăm războiul neamului românesc. Războı care deschide zările României de mâine.

Suntem mândri să luptăm alături de soldatul sovietic. Darul sângelui adus azi, acolo, în munții și câmpiile Ardealului, cot la cot cu ostașul nostru, în cea mai deplină camaraderie de arme și de țeluri, consfințește odată pentru totdeauna legătura sufletească dintre marele popor rus și poporul nostru.

Frăția de arme de azi dintre ostașul nostru și cel sovietic nu este o vorbă goală. Ea este organică și măreția ceasurilor de pe câmpul de luptă ca și faptele de arme din leagănul neamului nostru — Ardealul — constituie temelia de mâine — temelie nesdruncinată — a bunei înțelegeri de vecinătate cu viteazul popor rus.

Astăzi ne descoperim — pioși — în fața jertfei soldatului armatei roșii. Pentru acest sânge vărsat pe pământul năzuințelor noastre suntem datori să fim prezenți la datorie cu toate forțele noastre până la desăvârșirea totalei înfrângeri a dușmanului comun...

Acest sânge zidește azi destinul celor două popoare. El îl apropie și-l implântă în istorie... El îl poruncește, îl cere ca o condiție a păcii de mâine...

Pentru el, înainte!

Luptăm alături de armata roșie... Bravul soldat sovietic sângerează pe culmile idealului nostru. Să fim vrednici de jertfa lui și s'o contopim cu a noastră...

Frăție în luptă, frăție în moarte!

Inainte!

OPERAȚIUNILE DIN ARDEAL ȘI UNGARIA

Operațiunile militare pe teatrele de luptă din Ardeal și Ungaria au continuat pe ziua de 12 Octombrie să se desfășoare cu succes crescând pentru trupele române și aliate ruse, care, stăpâne pe inițiativă în toate sectoarele, urmăresc cu vigoare forțele germano-maghiare în retragere, răpindu-le orice posibilitate de a înjgheba vreo rezistență în terenul care dealtfel oferă numeroase obstacole naturale, favorabile apărării.

Bătute pe Mureșul inferior, pe Crișul Alb și Negru — și zvârlite peste frontieră adânc pe teritoriul maghiar;

Decimate în zadarnicele rezistențe de pe înălțimile nord de Mureș și Arieș — și de două zile urmărite cu impetuozitate la nord de cele două râuri;

Trupele germano - maghiare, sub presiunea crescândă a forțelor proprii și aliate, s'au văzut în imposibilitate de a organiza o rezistență serioasă între Mureș, Arieș și Someșul Mic — aceasta din urmă, după ocuparea Gilăului, Clujului, Apahidei și Jucului — fiind trecut aproape peste tot dinspre sud și est de trupele române și ruse, în urmărire pe direcțiunile generale Zalău și Dej.

Pe un teren complet desfundat de ploile continui din ultimele 24 ore și pe comunicații devenite pretutindeni impracticabile pentru tracțiunea auto și foarte dificile pentru tracțiunile hipo — trupele noastre continuând totuși cu vigoare urmărirea inamicului au ocupat localitățile Geaca, Palatca, Câmpenești și înălțimile dela vest și sud-est Bonțida — ajungând la 16 km. sud Gherla și 28 km. sud Dej.

In acelaș timp la dreapta, trupele aliate ruse, desvoltând spre nord-vest ofensiva, se găsesc la înălțimea liniei atinsă de trupele române în inaintarea spre nord — pe aliniamentul Jimbor — Tonciu — Ghinda (5 km. sud-est Bistrița și 22 km. sud-est Beclean).

Sunt demne de înregistrat pe urma ultimelor operațiuni întreprinse de trupele noastre, marile pierderi în oameni și material pricinuite inamicului

PRIMIREA LA MOSCOVA A D-LOR CHURCHILL ȘI EDEN

Dela stânga la dreapta d-nii: A. I. VIȘINSKI, *comisarul adjunct la externe*; ANTHONY EDEN, *ministru de externe al Angliei*; I. M. MAISKY; B. F. PODFEROB; N. W. CHURCHILL; V. M. MOLOTOV, *comisarul pentru afacerile externe al U. R. S. S.*; A. KARIMAN, *ambasadorul Statelor Unite la Moscova*; d. MALOMEY, *ministrul Australiei la Moscova*; d. general de armată ANTONOV și alții, primind defilarea companiei de onoare pe aerodromul din Moscova.

(După ziarul „Steaua Roșie“ din 10 Octombrie 1944).